

12-боб. Ортиқча тўланган ва ортиқча ундирилган солиқларни ҳисобга олиш ҳамда қайтариш

103-модда. Ортиқча тўланган ва ортиқча ундирилган солиқларни ҳисобга олиш ҳамда қайтариш тўғрисидаги умумий қоидалар

Солиқ тўловчи томонидан ортиқча тўланган ёки ундан ортиқча ундирилган солиқ суммаси солиқ тўловчининг қарзи бўлмаган тақдирда шу солиқ тўловчига қайтарилиши ёхуд ушбу солиқ бўйича келгуси тўловлар ҳисобига ҳисобга олиниши лозим.

Солиқ тўловчида солиқ қарзи мавжуд бўлган тақдирда, ортиқча тўланган ёки ортиқча ундирилган солиқ суммаси ушбу қарзни узиш ҳисобига қуйидаги кетма-кетликда ҳисобга олиниши лозим:

- 1) мазкур солиқ турининг пеняси бўйича қарз ҳисобига;
- 2) бошқа солиқлар ва уларнинг пенялари бўйича қарзни узиш ҳисобига;
- 3) солиққа оид ҳуқуқбузарликлар учун жарималарни тўлаш ҳисобига.

Ортиқча тўланган солиқ суммаси солиқ тўловчининг аризасига кўра солиқ тўловчига тўлиқ ёки қисман қайтарилиши мумкин.

Ушбу модданинг **биринчи** ёки **иккинчи қисмига** мувофиқ ва **учинчи қисмини** ҳисобга олган ҳолда қайтарилиши лозим бўлган суммани солиқ тўловчига қайтариш ушбу Кодекснинг **104** ва **105-моддаларида** белгиланган тартибда амалга оширилади.

Солиқларнинг ортиқча тўлангани эҳтимолидан далолат берувчи фактлар аниқланган тақдирда, солиқ органининг

ёки солиқ тўловчининг таклифига кўра солиқлар, пенялар ва жарималар бўйича ҳисоб-китобларни биргаликда ўзаро солиштириш ўтказилиши мумкин.

Солиқнинг ортиқча тўланган суммаларини ҳамда ҳисобланган фоизларини ҳисобга олиш ёки қайтариш миллий валютада амалга оширилади.

Ушбу бобда белгиланган қоидалар ортиқча тўланган ёки ортиқча ундирилган бўнак ва жорий тўловлар, йиғимлар, пенялар ва жарималарнинг суммаларини ҳисобга олишга ёки қайтаришга нисбатан ҳам қўлланилади ҳамда солиқ агентлари ва йиғимларни тўловчиларга нисбатан ҳам татбиқ этилади.

Ушбу бобда белгиланган қоидалар ортиқча тўланган ёки ортиқча ундирилган йиғимлар, пенялар ва жарималар суммаларини бошқа ваколатли органлар томонидан ҳисобга олишга ёки қайтаришга нисбатан ҳам қўлланилади.

Ушбу бобда белгиланган қоидалар солиқ органининг қарорига кўра ўрни қопланиши лозим бўлган қўшилган қиймат солиғи суммасини ҳисобга олишга ёки қайтаришга нисбатан ҳам қўлланилади.

Ушбу бобда белгиланган қоидалар нотўғри тўланган солиқ суммасини, шунингдек пенялар ва жарималарни ҳисобга олишга ёки қайтаришга нисбатан ҳам қўлланилади.

104-модда. Ортиқча тўланган солиқни ҳисобга олиш ёки қайтариш тартиби

Солиқ бўйича қарзини қоплаш ҳисобига солиқ тўловчи томонидан ортиқча тўланган суммани ушбу Кодекснинг 103-моддаси **иккинчи қисмида** назарда тутилган ҳисобга

олиш солиқ органлари томонидан мустақил равишда амалга оширилади.

Ортиқча тўланган солиқ суммасини солиқ қарзини қоплаш ҳисобига ҳисобга олиш тўғрисидаги қарор солиқ органи томонидан солиқнинг ортиқча тўланганлиги факти аниқлаган кундан эътиборан ёки агар солиқ органи ва солиқ тўловчи томонидан у тўлаган солиқларни биргаликда ўзаро солиштириш ўтказилган бўлса, бундай биргаликдаги солиштириш далолатномаси солиқ органи ва солиқ тўловчи томонидан имзоланган кундан эътиборан ёхуд суднинг тегишли қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан ўн кун ичида қабул қилинади.

Ушбу модданинг **биринчи** ва **иккинчи қисмларида** назарда тутилган ҳолада солиқ тўловчига ўзи ортиқча тўлаган солиқ суммасини унинг солиқ қарзини қоплаш ҳисобига ҳисобга олиш тўғрисида солиқ органига ёзма ариза тақдим этишига тўсқинлик қилмайди. Бундай ариза мавжуд бўлган тақдирда солиқ органининг ортиқча тўланган солиқ суммасини солиқ қарзини узиш ҳисобига ҳисобга олиш тўғрисидаги қарори солиқ тўловчининг аризаси олинган кундан эътиборан ёки, агар биргаликда ўзаро солиштириш ўтказилган бўлса, солиқ органи солиқ тўловчи билан у тўлаган солиқларни биргаликда ўзаро солиштириш далолатномасини имзолаган кундан эътиборан ўн кун ичида қабул қилинади.

Ортиқча тўланган солиқ суммаси, ушбу Кодекснинг **103-моддаси** қоидаларини инобатга олган ҳолда, солиқ тўловчига унинг ёзма аризасига биноан солиқ органи томонидан бундай ариза олинган кундан эътиборан ўн беш кун ичида қайтарилиши лозим.

Ортиқча тўланган солиқ суммасини ҳисобга олиш ёки қайтариш тўғрисидаги ариза, агар солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, кўрсатилган сумма тўланган кундан эътиборан беш йил ичида берилиши мумкин.

Ортиқча тўланган солиқ суммасини қайтариш тўғрисидаги қарор солиқ органи томонидан солиқ тўловчининг тегишли аризаси олинган кундан эътиборан ёки, агар биргаликда ўзаро солиштириш ўтказилган бўлса, солиқ органи солиқ тўловчи билан у тўлаган солиқларнинг биргаликдаги ўзаро солиштириш далолатномасини имзолаган кундан эътиборан ўн кун ичида қабул қилинади.

Ушбу модданинг **саккизинчи қисмида** кўрсатилган муддат ўтгунга қадар солиқ органининг тегишли суммани қайтариш тўғрисидаги қарори асосида расмийлаштирилган ортиқча тўланган солиқ суммасини қайтаришга доир топшириқнома солиқ органи томонидан бюджет тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ солиқ тўловчига қайтариб беришни амалга ошириш учун ғазначиликка юборилади.

Солиқ органи ортиқча тўланган солиқ суммасини ҳисобга олишни ёки қайтаришни рад этиш тўғрисидаги қабул қилинган қарор ҳақида солиқ тўловчига бундай қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч кун ичида хабар қилиши шарт. Агар ортиқча тўланган солиқ суммасини солиқ тўловчига қайтариш ушбу модданинг **тўртинчи қисмида** белгиланган муддат бузилган ҳолда амалга оширилса, белгиланган муддатда қайтарилмаган сумма учун солиқ тўловчига қайтариш муддати бузилган ҳар бир календарь кун учун фоизлар ҳисобланади. Ҳисобланган фоизлар тегишли бюджет маблағлари ҳисобидан тўланади. Фоиз ставкаси қайтариш муддати бузилган кунларда амал

қилган Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаштириш ставкасига тенг этиб қабул қилинади.

Янглишиб тўланган солиқ суммалари, шунингдек пенялар ва (ёки) жарималар солиқ тўловчига унинг ёхуд банкнинг ёки Ўзбекистон Республикаси Ғазначилигининг ёзма мурожаати асосида, агар хатолик улар томонидан йўл қўйилган бўлса, қайтарилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғининг ортиқча тўланган суммалари шу консолидациялашган гуруҳнинг масъул иштирокчисига ушбу моддада белгиланган тартибда ҳисобга олиниши (қайтарилиши) лозим.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳини ташкил этиш тўғрисидаги шартноманинг амал қилиши тугаган тақдирда, солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича ортиқча тўланган фойда солиғининг ушбу консолидациялашган гуруҳ бўйича мавжуд бўлган солиқ қарзи ҳисобига ҳисобга олинмайдиган ва (ёки) ҳисобга олинмаган суммалари шу солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳининг масъул иштирокчиси бўлган юридик шахсга унинг ёзма аризасига биноан ҳисобга олиниши ёки қайтарилиши лозим.

105-модда. Ортиқча ундирилган солиқни ҳисобга олиш ёки қайтариш тартиби

Ортиқча ундирилган солиқ суммаларини ҳисобга олиш ёки қайтариш тўғрисида солиқ органига ариза солиқ тўловчи томонидан ундан солиқ ортиқча ундирилгани факти ўзига маълум бўлган кундан ёки суд қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан беш йил ичида берилиши мумкин.

Ортиқча ундирилган солиқ суммаси ушбу Кодекснинг **103-моддаси** қоидаларини ҳисобга олган ҳолда солиқ тўловчига унинг ёзма аризасига мувофиқ солиқ органи томонидан бундай ариза қабул қилинган кундан эътиборан ўн беш кун ичида, унга ҳисобланган фоизлар билан бирга қайтарилиши лозим.

Ортиқча ундирилган солиқ суммасига фоизлар солиқ тўловчи ундан солиқ ортиқча ундирилгани факти ўзига маълум бўлган кундан ёки суднинг қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан ўттиз кун ичида мурожаат этган тақдирда ҳисобланади. Фоизлар ундирилган кундан кейинги кундан эътиборан ҳақиқий ҳисобга олинган (қайтарилган) кунга қадар ҳисобланади. Ҳисобланган фоизлар тегишли бюджет маблағлари ҳисобидан тўланади. Фоиз ставкаси Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг шу кунлардаги амал қилаётган қайта молиялаштириш ставкасига тенг этиб қабул қилинади.

Агар солиқ ортиқча ундирилгани факти аниқланган бўлса, солиқ органи ортиқча ундирилган солиқ суммасини, шунингдек ушбу модданинг **учинчи қисмида** назарда тутилган тартибда ортиқча ундирилган суммага ҳисобланган фоизларни ҳисобга олиш ва (ёки) қайтариш тўғрисида қарор қабул қилади.

Ортиқча ундирилган солиқ суммасини солиқ тўловчининг солиқ қарзини узиш ҳисобига ёки ўша солиқ тури бўйича ёхуд ушбу Кодекснинг 103-моддаси **иккинчи қисмида** назарда тутилган бошқа солиқлар бўйича келгуси тўловлар ҳисобига ҳисобга олиш солиқ органлари томонидан ушбу Кодекснинг 104-моддаси **биринчи — бешинчи қисмларида** ортиқча тўланган солиқ суммаларини ҳисобга олиш учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

Ортиқча ундирилган солиқни қайтариш тартиби ушбу Кодекснинг **104-моддасида** ортиқча тўланган солиқ суммаларини қайтариш учун белгиланган тартибга айланиб ўхшашдир.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича ортиқча ундирилган фойда солиғи суммалари шу консолидациялашган гуруҳнинг масъул иштирокчисига ушбу моддада белгиланган тартибда ҳисобга олиниши ёки қайтарилиши лозим.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳини тузиш тўғрисидаги шартноманинг амал қилиши тугатилган тақдирда ушбу консолидациялашган гуруҳ бўйича мавжуд бўлган солиқ қарзи ҳисобига ҳисобга олиниши лозим бўлмаган ва (ёки) ҳисобга олинмаган солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғининг ортиқча ундирилган суммалари солиқ тўловчилар ушбу консолидациялашган гуруҳининг масъул иштирокчиси бўлган юридик шахсга унинг ёзма аризаси асосида ҳисобга олиниши ёки қайтарилиши лозим.